

Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2005

- [1. Úvodní slovo ředitele BIS](#)
- [2. Zpravodajská činnost a zpravodajské poznatky](#)
  - 2.1. Terorismus
  - 2.2. Ochrana významných ekonomických zájmů státu
  - 2.3. Kontrarozvědná činnost
  - 2.4. Extremismus
  - 2.5. Proliferace a obchod s vojenským materiálem
  - 2.6. Organizovaný zločin
  - 2.7. NELEGÁLNÍ MIGRACE
  - 2.8. Bezpečnost informačních a komunikačních systémů
- [3. Ochrana utajovaných skutečností a bezpečnostní prověrky](#)
- [4. Podávání zpráv a ukládání úkolů](#)
- [5. Spolupráce se zpravodajskými službami ČR a ostatními státními orgány](#)
- [6. Spolupráce se zpravodajskými službami cizí moci](#)
- [7. Vnitřní bezpečnost](#)
- [8. Kontrola](#)
  - 8.1. Vnější kontrola
  - 8.2. Vnitřní kontrola
- [9. Podmínky pro činnost](#)
  - 9.1. Právní rámec
  - 9.2. Rozpočet

1. Úvodní slovo ředitele BIS

Vážená paní, vážený pane,

s pravidelným, přibližně dvanáctiměsíčním odstupem, mám už potřetí milou příležitost Vás srdečně pozdravit a přivítat u textu, jehož prostřednictvím se každoročně snažíme představit veřejnosti práci Bezpečnostní informační služby. Jaký obraz si uděláte, je na Vás. A tak mi dovozte, abych setkání s Vámi, jako zástupci veřejnosti, opětovně využil k zamyšlení nad jednou, ve vztahu k naší Službě poměrně rozšířenou a přetrvávající představou.

Bez ohledu na nescetná ujištění, že Služba není namířena proti občanům, nevstupuje do života lidí, kteří nemají nic společného s hrozbami ohrožujícími bezpečnost a zájmy naší země - a jakékoliv obavy a strach z její činnosti jsou proto zbytečné - znovu a znovu se ozývají hlasy zcela opačné. Vážně se mluví o naší všemocnosti, vševědoucnosti a všeobjímající roli. Když je třeba, Služba se prý postará, aby ten či onen podnikatel skončil. Služba ví o všem, co se kde děje, jen to nikdy nepřizná. A kdykoliv si vzpomene - nebo dostane „shora“ pokyn - zapátrá v „temných koutech“ a zjistí si o každém z nás prakticky cokoliv. Jedno ani druhé není samozřejmě pravda a ani zlomkem se pravdě neblíží.

S osobní odpovědností, kterou za práci Bezpečnostní informační služby nesu, Vás chci ubezpečit, že Služba je při veškerých svých aktivitách věrna demokratickým hodnotám, ústavě, zákonu, důsledně respektuje lidská práva a svobody a je-li nucena je narušit, děje se tak jen ze závažných důvodů a výhradně podle přesných a přísných, zákonem stanovených, pravidel. Bude to možná znít paradoxně, ale mantinely, kterými zákon činnost Služby vymezuje, jsou mnohem tvrdší než limity ohraničující práci svobodných médií. Vstoupí-li např. do veřejného života nový člověk, nikdo a nic nemůže bránit novináři, aby pátral po stinných stránkách jeho soukromého života a výsledek zveřejnil. Něco takového - nebo podobného - nesmí Bezpečnostní informační služba nikdy udělat.

O prostoru, kde má Služba zákonné oprávnění se pohybovat, informuje výroční zpráva v osmi konkrétních kapitolách, začínajících terorismem a končících bezpečností informačních systémů. Ani uvnitř těchto oblastí nemůžeme ale fungovat podle libovůle, jak se kdy hodí, jak si kdo vzpomene. Každé naší zpravodajské aktivitě musí předcházet spolehlivě ověřené, závažné podezření, o vstupu do lidského soukromí rozhoduje soudce, sledujeme-li auto, nebo osobu, která se pohybuje na veřejnosti přístupných místech, souhlas vydávám já, nebo mnou pověřený pracovník. Stejně tak je nepředstavitelné a nemyslitelné, abychom pracovali na zakázku nějakého politika, ministra, někoho, jak se říká, „nahore“. Jedinými, kdo může Službě

uložit určitý úkol, jsou vláda a s jejím vědomím prezident republiky. Každé takové zadání se ale musí vztahovat - a vždy se vztahuje - výhradně k oblastem, kde zákon umožňuje Službě působit. Vše jiné, vše ostatní, zůstává pro nás tabu.

Vážená paní, vážený pane, děkuji Vám za zájem projevený o výroční zprávu i za pozornost, věnovanou mému zamyšlení. Pokud naše pomyslné setkání alespoň trochu přispěje k vytvoření informovaného, věcného a nezaujatého pohledu na Bezpečnostní informační službu, budu rád a potěšen.

Jiří Lang

ředitel Bezpečnostní informační služby

2. Zpravodajská činnost a zpravodajské poznatky

2.1. Terorismus

V rámci boje s mezinárodním terorismem se Bezpečnostní informační služba v roce 2005 zabývala zejména problematikou islámského radikalismu a extremismu. V této souvislosti monitorovala výskyt aktivit, které by svojí povahou mohly umožnit podporu nebo šíření radikálních islamistických idejí. Skutečnosti, které by svědčily o radikalizaci osob přítomných na území ČR, ale nezjistila. Muslimskou komunitu v ČR reprezentuje kolem 8000 osob, je tedy nepočetná, není izolována od většinové populace a jako celek je názorově umírněná.

Vzhledem ke globálnímu charakteru teroristické hrozby, překračující hranice států i kontinentů, je těžiště její eliminace v rozsáhlé mezinárodní spolupráci. Uvedený fakt výrazně předurčuje i charakter činnosti BIS. V rámci širokých kontaktů se zahraničními partnery prověřovala BIS v loňském roce aktivity a vazby různých osob podezřelých z podpory islámem inspirovaného extremismu a terorismu. Zabývala se zejména jejich možnými vazbami do radikálního prostředí. Důležitou roli sehrála i tuzemská mezirezortní spolupráce a nezanedbatelné byly i desítky různých podnětů a upozornění, které BIS získala od soukromých osob.

V roce 2005 se BIS podílela na objasňování aktivit jistého Alžířana, který měl - podle dostupných informací - údajně plánovat teroristický útok proti blíže neurčeným cílům na našem území. Získané poznatky hovořily o jeho roli při organizování kriminálních aktivit. Neudržoval ale kontakty s radikálními islamisty ani s lidmi podezřelými z napojení na teroristické organizace, i když je pravděpodobné, že se s nimi v minulosti setkával. V prosinci roku 2005 byl tento Alžířan zatčen a pod kontrolou českých bezpečnostních složek z ČR vyhoštěn se zákazem pobytu na našem území.

Do zorného úhlu pozornosti BIS se v loňském roce dostal i případ Egyptánů, u nichž existovalo podezření z podílu na přípravě teroristického útoku na civilní letadlo. Trojice těchto mužů se pokusila za letu vniknout do pilotní kabiny letadla ČSA na lince OK 447 z Osla do Prahy. Existující podezření, že mělo jít o test bezpečnostních opatření v českých letadlech, se nepodařilo potvrdit ani vyvrátit. Po přistání stroje byli cizinci na ruzyňském letišti zadrženi a následně eskortováni do Egypta.

Objekty na území ČR, ohrožené případným teroristickým útokem

Trvalým úkolem Služby je také vyhodnocování rizik případného teroristického útoku proti různým objektům na našem území. Mezi potenciálně nejvíce ohrožená místa patří tzv. měkké cíle, které lze charakterizovat jako objekty a lokality s vyšším

výskytem lidí, kde z různých objektivních důvodů nelze zajistit dostatečnou ochranu. Jde zejména o železnici, metro, obchodní domy, stadióny, různé hromadně navštěvované sportovní a kulturní akce apod. Mezi možné cíle případných útoků patří i civilní letadla a letiště a také objekty a pracovníci zastupitelských misí států, které se otevřeně angažují v široké mezinárodní protiteroristické koalici. Relevantní a potvrzené informace o přímém, bezprostředním ohrožení uvedených objektů, BIS v roce 2005 nezaznamenala.

K potenciálním cílům možné násilné akce nadále patřila i budova rozhlasové stanice RFE/RL (Radio Free Europe/Radio Liberty) a její pracovníci. Umístění budovy RFE/RL na exponovaném místě v centru Prahy hodnotila BIS jako nevyhovující a výraznou měrou se zasadila o rozhodnutí o jejím přestěhování. Mezi hlavní bezpečnostní rizika patřil možný zájem islámských extremistů - případně i zpravodajských služeb států podporujících terorismus - infiltrovat mezi zaměstnance rozhlasové stanice, nebo připravit a provést konkrétní útok.

V kontextu s rozhlasovou stanicí RFE/RL považuje BIS za velmi ohroženou zejména činnost Rádía Fardá, které je společným projektem stanice Hlas Ameriky a RFE/RL a vysílá v perském jazyce do Íránu. Pořady, které připravuje perská redakce RFE/RL, Írán dlouhodobě kritizuje. Existuje tedy určité riziko, že Rádio Fardá - a stanice RFE/RL - jsou předmětem zpravodajského zájmu íránských tajných služeb. Bezpečnostní informační služba také registrovala pořizování záběrů budovy stanice různými osobami a konkrétní případy - ve snaze vyloučit možnou souvislost s přípravou teroristické akce - prověřovala ve spolupráci se zahraničními partnery.

Riziko možného využití území ČR jako logistické základny pro teroristické skupiny

Existuje určité riziko, že některými teroristy může být naše území vnímáno jako vhodná lokalita pro různé podpůrné činnosti v podobě finančních, tranzitních a materiálně-logistických aktivit. I když v tomto případě nejde o přímé ohrožení, ani sekundární hrozbu nelze podceňovat. Můžeme se např. zmínit o případu z února 2005, kdy se v Praze pohybovala skupina osob podezřelých z příslušnosti k irské teroristické organizaci Continuity Irish Republican Army (Pokračující irská republikánská armáda). Během pobytu v hlavním městě se chovaly velmi obezřetně a důkladně si ověřovaly, zda je někdo nesleduje. V jejich pohybu a jednání BIS ale nezaznamenala bezprostřední hrozbu.

V prosinci 2005 byl na ruzyňském letišti zadržen Oussama Abdallah Kassir, hledaný Interpolem pro podezření z vazby na mezinárodní teroristickou síť. Jmenovaný, který

je občanem Švédska a Libanonu, cestoval ze Stockholmu do Bejrútu. V Ruzyni byl zadržen Interpolem na základě pátrání vyhlášeného soudem jižního okresu New York.

Součástí boje s terorismem je také identifikace forem a cest jeho financování. V této souvislosti se často hovoří o mimobankovním převodu peněz, tzv. systému hawala. Na rozdíl od minulosti jsou dnes hawalové transakce peněz směrem k teroristům spíše na ústupu, nicméně jejich použití nelze ani u nás vyloučit. V uplynulém roce BIS hawalové převody na území ČR nezaznamenala.

V průběhu roku 2005 se Bezpečnostní informační služba zabývala také poznatky, které naznačovaly, že na naše území zasahují aktivity misionářské islámské organizace Tablíghí Džamá'at¹, působící téměř po celém světě. Přestože tato organizace nebyla dosud přímo spojována s teroristickými aktivitami, může být pro podporu terorismu zneužita a její činnost tak představuje určité riziko. Zpravodajské prověřování zatím neprokázalo - ale ani nevyvrátilo - podezření, že se zmíněné organizaci daří získávat mezi u nás žijícími osobami nové stoupence svého učení.

¹Tablíghí Džamá'at je islámská fundamentalistická organizace, jejímž cílem je rozšíření islámu po celém světě, a to v jeho ryzí podobě, jaká byla praktikována v dobách proroka Muhammada. V současné době je Tablíghí Džamá'at ve své misionářské činnosti velmi aktivní. Členové organizace konají téměř po celém světě v menších skupinkách misijní cesty, jejichž cílem je šířit vlastní fundamentální pojetí islámu, zejména mezi muslimskou i nemuslimskou mládeží.

Činnost zpravodajských služeb států podporujících terorismus na území ČR

V celé uvedené oblasti se Bezpečnostní informační služba soustřeďuje i na rizika spojená s fungováním zpravodajských služeb států podporujících terorismus. V uplynulém roce BIS nezískala žádné relevantní poznatky, které by potvrzovaly, že zpravodajské služby těchto zemí vyvíjejí na našem území aktivity, které by bezprostředně ohrožovaly ekonomické a bezpečnostní zájmy ČR. Obecná míra rizika, spojeného s jejich činností, se však výrazně nezměnila. Z informací poskytnutých zahraničními partnerskými službami je zřejmé, že státy podporující terorismus zůstávají pro okolní svět nepřátelské a činnost jejich výzvědných služeb nadále představuje výrazné bezpečnostní riziko.

Stálou bezpečnostní hrozbou pro západní svět jsou např. zpravodajské služby Íránu. V souvislosti s politickým vývojem v Íránu došlo během roku 2005 ke zhoršení bezpečnostní situace na Blízkém východě. V polovině roku 2005 byl zvolen nový íránský prezident Mahmúd Ahmadínedžád, který zastupuje tvrdé křídlo

konzervativců. Írán podporuje různá zahraniční teroristická hnutí a zřetelně usiluje o status regionální velmoci. Potvrzením tohoto cíle je např. íránský jaderný program, zahrnující obohacování uranu.

Z historických zkušeností je také nutné i nadále věnovat pozornost problematice zpravodajských služeb Libye. Z její strany sice došlo v roce 2005 ke značnému pokroku ve spolupráci v boji s terorismem, Libye se vzdala vývoje zbraní hromadného ničení a prezident Mu'ammar Kaddáfí pokračuje ve snaze o zlepšení vztahů s USA a zeměmi západní Evropy. Do konce roku 2005 ale nebyla Libye administrativou USA vyškrtána ze seznamu států podporujících terorismus a lze konstatovat, že libyjské výzvědné služby představují stále určité nebezpečí.

Mezi rizikové patří také aktivity zpravodajských služeb Sýrie. V průběhu loňského roku byla Sýrie obviněna z účasti na vraždě bývalého libanonského premiéra Rafíka Harírího. Šéf vyšetřovací komise OSN potvrdil, že Sýrie měla na atentátu svůj podíl. Sýrie je stále vedena na seznamu zemí, které podporují světový terorismus a v tomto smyslu existují zprávy o přímé angažovanosti syrských zpravodajských služeb. Z území Sýrie také nelegálně proudí do Iráku zbraně a zahraniční bojovníci. Pokud se postoj Sýrie k podpoře terorismu v dohledné době zásadně nezmění, může mít tato skutečnost negativní dopad na zhoršující se bezpečnostní situaci na Blízkém východě a na celkové politické klima ve světě.

2.2. Ochrana významných ekonomických zájmů státu

Ochrana významných ekonomických zájmů státu patřila i v roce 2005 mezi nejvýznamnější priority, a proto jí BIS věnovala patřičnou pozornost.

V této problematice se BIS opět soustředila především na problematiku správy státního majetku. Šlo zejména o odhalování nedostatků v činnosti institucí pověřených správou aktiv ve vlastnictví státu, popř. o odhalování nestandardní činnosti jejich zaměstnanců. Řádná správa státního majetku byla v řadě případů narušována činností některých podnikatelských a finančních skupin, které své ekonomické zájmy prosazovaly na úkor státu. Ze získaných poznatků vyplývá, že k ovlivňování zaměstnanců státní správy tyto skupiny používají nestandardní metody, které přesahují běžné formy lobbingu. Současně využívají klientelismu a neloajlnosti některých představitelů státních orgánů, což vede až k dysfunkci státní správy. Takové skupiny pronikají do státních institucí, kde si cíleně budují kontakty zejména na úředníky s rozhodovací pravomocí.

BIS dále monitorovala případy, kdy nekompetentními rozhodnutími, nebo záměrným jednáním odpovědných osob a orgánů, hrozilo riziko znehodnocení majetku státu. V této souvislosti BIS informovala oprávněné adresáty o případech, ve kterých se

někteří neloajální státní úředníci dopouštěli klientelismu, vynášení interních citlivých a strategických informací z prostředí státních institucí, úpravy oficiálních dokumentů v zájmu třetích subjektů a na základě jejich zadání.

Příkladem prosazování podnikatelských zájmů na úkor státu, prostřednictvím výše uvedených metod a postupů, jsou aktivity mediálně známé skupiny osob okolo podnikatele Tomáše Pitra, která kontroluje společnost Setuza prostřednictvím společnosti Český olej. Lze konstatovat, že aktivity uvedené skupiny dlouhodobě směřovaly k ovládnutí a oddlužení společnosti Setuza na úkor státu. Za tímto účelem osoby okolo T. Pitra cíleně budovaly kontakty na státní úředníky.

Skupina T. Pitra využila selhání bývalých představitelů Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF), spadajícího pod Ministerstvo zemědělství, k uzavření opční smlouvy na prodej akcií Setuzy. V roce 2005 pak musel PGRLF akcie Setuzy prodat Českému oleji.

Stát, který byl dříve významným akcionářem a zároveň i největším věřitelem Setuzy, ztratil díky aktivitám uvedené skupiny do jisté míry svůj vliv na tento významný podnik.

Vývoj kolem Setuzy poukázal na zvláštní postavení PGRLF. Přestože jde o společnost kontrolovanou Ministerstvem zemědělství, která se podílí na podpoře českých zemědělců a přijímá dotace z veřejných prostředků, z pohledu Obchodního zákoníku jde o běžnou obchodní společnost. Tato nejednoznačnost v minulosti způsobila, že PGRLF se částečně vymanil z kontroly státu a jeho představitelé zastávali v některých případech schizofrenní postoj: někdy podtrhovali podřízenost fondu Ministerstvu zemědělství a jeho činnost v rámci podpory zemědělského sektoru, v jiných případech naopak zdůrazňovali právní subjektivitu fondu s odkazem na to, že je běžnou obchodní společností.

Včasným informováním kompetentních orgánů o aktivitách skupiny okolo Setuzy a návrhem možných opatření se v případě Setuzy podařilo alespoň zmírnit nevýhodné postavení státu. BIS také předáním poznatků oprávněným adresátům např. zabránila tomu, aby vláda rozhodovala na základě zmanipulovaných materiálů.

V roce 2005 BIS pokračovala ve sledování privatizací strategických společností s významným podílem státu (Český Telecom, Severočeské doly, Vítkovice steel, Unipetrol). Cílem bylo získat zejména informace o negativních jevech ohrožujících výši příjmů státního rozpočtu z probíhajících privatizačních tendrů a poskytnout oprávněným adresátům dostatek relevantních informací pro přijetí kvalifikovaných rozhodnutí. BIS se soustředila zejména na serióznost, transparentnost, stabilitu, schopnosti a záměry potenciálních nabyvatelů privatizovaných podílů. Skutečnosti

mající vliv na hospodaření privatizovaných společností a případné snahy o jeho negativní ovlivnění byly další oblastí zájmu BIS. Hospodaření privatizovaných společností je totiž úzce spjato s výší nabízené privatizační ceny a ve svém důsledku tedy i s příjmy státního rozpočtu.

BIS předávala zákonem stanoveným adresátům získané poznatky o ekonomickém poškození společností v rukou státu před jejich prodejem soukromým subjektům a poznatky o rizikových faktorech spojených s uchazeči o privatizované podíly.

Ze získaných poznatků vyplývá, že v roce 2005 nadále pokračoval trend využívání třetích (zprostředkujících) subjektů k prosazování zájmů skutečného zájemce o privatizovanou společnost. Smyslem takového jednání bylo zakrýt pravou identitu zájemce, popř. zakrýt jeho skutečné cíle a úmysly.

Dalším jevem byla spolupráce některých podnikatelských a finančních skupin se záměrem vyvolat účelově konkurenční boj a tím zmanipulovat průběh privatizace. Tyto aktivity by v konečném důsledku mohly mít pro stát negativní dopad v podobě nižších příjmů do státního rozpočtu.

BIS však získala i poznatky o sporech mezi jednotlivými podnikatelskými skupinami. V důsledku takových sporů byla rozpoutána účelová kampaň kolem ukončené privatizace Unipetrolu, který byl prodán polskému koncernu PKN Orlen. Jedním z cílů této široké kampaně bylo zvrátit průběh a výsledky již ukončené privatizace ve prospěch soukromých subjektů.

V širším kontextu šlo o projev boje některých podnikatelských skupin o ovládnutí lukrativní státem dotované oblasti výroby biopaliv, resp. produkce biosložek. Ty se v určitém poměru přimíchávají do ropných pohonných hmot. Konkrétně jde o výrobu bioethanolu, který se přidává do benzinů, a o výrobu metylesteru řepkového oleje, kterým se ředí motorová nafta. Podpora obnovitelných zdrojů energie, ke které se ČR zavázala, je součástí strategie EU pro posilování energetické soběstačnosti, snižování emisí skleníkových plynů a nepřímou podporu zemědělství.

V souvislosti s podporou výroby biopaliv BIS získala, vyhodnotila a předala poznatky o snahách některých podnikatelských skupin působících v oblastech chemie a zemědělství ovlivnit znění strategických materiálů týkajících se budoucí výroby a distribuce biopaliv v ČR a navazujících legislativních změn. Na základě získaných informací BIS upozornila oprávněné adresáty na riziko zneužití navrhovaného systému podpory výroby biopaliv ve prospěch takových skupin.

BIS se dále soustředila na získávání poznatků o snahách různých podnikatelských a finančních skupin ovlivňovat ve svůj prospěch legislativní proces. V rámci sledování aktivit takovýchto podnikatelských a finančních skupin získala BIS poznatky o tom, že

při prosazování svých zájmů často využívají najaté lobbisty a PR agentury. V některých případech pak aktivity lobbistů a PR agentur přesahovaly rámec běžných lobbistických postupů a vykazovaly znaky korupčního chování a nestandardního ovlivňování představitelů zákonodárných i správních orgánů.

Ze získaných poznatků vyplývá, že některé podnikatelské a finanční skupiny využívají lobbisty a zástupce PR agentur i k získávání informací ze soukromí kompetentních osob s rozhodovací pravomocí. Určité podnikatelské a finanční formace rovněž realizují prostřednictvím PR agentur účelové kampaně s cílem ovlivnit veřejné mínění ve svůj prospěch. Smyslem těchto kampaní je cílená snaha o navození situace vyhovující příslušnému podnikatelskému nebo finančnímu uskupení, přičemž taková situace je často pro stát nevýhodná. BIS o aktivitách podnikatelských a finančních skupin, které překračovaly rámec běžného lobbingu, informovala oprávněné adresáty.

V souvislosti s členstvím ČR v EU se BIS v roce 2005 zaměřila také na zhodnocení rizik v systému čerpání finančních prostředků ze zdrojů EU, zejména ze Strukturálních fondů EU. BIS získala poznatky o soukromých subjektech, které se snažily ovlivňovat proces výběru projektů s cílem dosáhnout svého neoprávněného obohacení. Nelze vyloučit, že v některých případech se na ovlivňování podílejí i osoby, které jsou zodpovědné za správu státního majetku.

Z poznatků, které BIS získala v roce 2005, zejména vyplývá, že státní správa je vystavena tlaku různých podnikatelských skupin. Tomuto tlaku jsou vystaveni jak úředníci s rozhodovacími pravomocemi, tak i zákonodárci. Jeho smyslem je naplnit podnikatelské cíle určitých skupin, a to i za využití metod, které lze považovat za nestandardní.

Schopnost odolat tomuto tlaku klade vysoké nároky nejen na státní správu a kvalitu legislativního prostředí, ale i na bezpečnostní aparát, jehož úkolem je ochraňovat zájmy státu. Na základě poznatků, kterými BIS disponuje, lze konstatovat, že někteří státní úředníci tomuto tlaku podléhají a nelze vyloučit, že část z nich úplatky i aktivně vyžaduje.

Vzhledem k pokračujícím trendům a snahám některých subjektů získávat neoprávněný prospěch na úkor ekonomických zájmů státu lze konstatovat, že bude nadále třeba zabezpečovat ochranu významných ekonomických zájmů ČR.

2.3. Kontrarozvědná činnost

Zpravodajské služby RF

V ČR operují převážně ruské rozvědky - vojenská GRU a civilní SVR. Většina jejich příslušníků na území ČR je ruskou stranou oficiálně deklarována jako diplomaté či personál na Velvyslanectví Ruské federace v Praze. Příslušníci SVR působí i na konzulátech v Karlových Varech a Brně.

Oficiální ruské diplomatické zastoupení v ČR je početně rozsáhlé, koncem roku 2005 bylo složeno ze 60 diplomatů a 93 příslušníků administrativně technického personálu s rodinami. Podíl zpravodajců v diplomatické sestavě ambasády byl na stejné úrovni jako v roce 2004, mezi 40 - 50 %.

Příslušníci ruské mise na Zastupitelském úřadu Ruské federace (ZÚ RF) v Praze v rámci politicko - rozvědné práce sledují úroveň vzájemných vztahů RF a ČR, hodnotí nejvyšší české politické představitele, ale i zahraniční vztahy ČR a vypracovávají doporučení týkající se dalšího vývoje dvoustranných styků mezi představiteli RF a ČR.

Ruská mise v ČR vyvíjí rovněž aktivity, které přímo souvisejí s úsilím Ruska a jsou zaměřeny na vytváření jeho pozitivního obrazu. Za tímto účelem jsou na ZÚ RF a Ruském středisku vědy a kultury (RSVK) pořádány akce, jejichž cílem je připoutat pozornost českých občanů a následně ovlivňovat jejich názory a postoje ve prospěch zájmů RF, popřípadě mezi nimi vyhledávat potenciální zdroje zpravodajských informací. K výše uvedené propagaci Ruska v ČR jsou také cíleně využívána ruská média. Na tomto úsilí se podílejí ruské zpravodajské služby, které ho zneužívají ke svým účelům.

Činnost ZÚ RF se více zaměřuje na mapování a rozvoj hospodářských vztahů mezi RF a ČR. Za tímto účelem byla na ZÚ RF založena Ekonomická rada, která se skládá z příslušníků ruské diplomatické mise v ČR, včetně důstojníků ZS pod diplomatickým krytím, a zástupců strategicky významných ruských firem, majících v ČR své zastoupení (např. z oblasti energetiky, letectví), bank a podnikatelských komor. Rada se pravidelně schází a slouží jako zdroj informací ekonomického charakteru, které jsou dále předávány ruské administrativě.

Tato skutečnost plně koresponduje s faktem, že se Rusko snaží uplatňovat svůj vliv na ČR pomocí ekonomických nástrojů. Příslušníci ruských ZS dislokovaní v ekonomických součástech ZÚ RF v ČR se v průběhu roku 2005 silně angažovali ve vyjednávání směřujícím k uzavření Dohody mezi RF a ČR o hospodářské, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci. V rámci této iniciativy se ruská strana neúspěšně

pokoušela udržet status Obchodního zastoupení RF v ČR nezávislý na ZÚ RF v Praze, a to proto, aby nepodléhalo Vídeňským konvencím o diplomatických stycích.

Činnost současných i bývalých ruských zpravodajců se v ekonomické sféře projevuje na všech úrovních, od obchodní až po mezistátní.

Působení zpravodajských důstojníků v hospodářské sféře představuje ohrožení zájmů ČR. Ruské ZS touto cestou získávají přímý přístup k nositelům strategicky významných informací a utajovaných skutečností a také mohou ovlivňovat osoby, které řídí hospodářsky významná odvětví v ČR. Tomuto cíli se podřídila i činnost ZÚ RF v ČR a obou generálních konzulátů RF, jejichž aktivity v oblasti prosazování ruských národohospodářských zájmů v ČR koordinuje výše uvedená Ekonomická rada.

Význam, který ruská strana přisuzuje ekonomickým záležitostem a kapacitám v rámci zahraniční politiky, ilustruje prezentace úspěšných ruských akvizic v ČR: Vítkovice steel (Evraz Group) a tří provozů ve Škodě Plzeň (holding OMZ, ovládaný státním Gazpromem). V praxi pak Rusko demonstrovalo účinnost ekonomických pák v případě Ukrajiny na sklonku roku 2005. Nelze tak vyloučit možnost, že se Ruská federace nepokusí o posilování pozic i v rámci českého energetického průmyslu.

Ohrožení zájmů ČR představované působením ruských ZS ještě zvyšuje fakt, že i v roce 2005 byly zjištěny kontakty důstojníků či osob působících ve prospěch ruských ZS na osoby z prostředí ruskojazyčných skupin organizovaného zločinu na našem území. Konkrétně se jedná zejména o riziko využívání korupčních, finančních a vlivových kapacit ruskojazyčného organizovaného zločinu zpravodajskými službami RF.

Zpravodajské služby KLCDR

V roce 2005, souběžně se snahou KLCDR o zvyšování kvality a úrovně vzájemných vztahů s ČR, zejména v oblastech ekonomiky, školství, kultury a o prohloubení diplomatických styků s ČR, pokračovaly severokorejské zpravodajské služby ve snahách o šíření severokorejské ideové propagandy v ČR.

BIS na území ČR rovněž zaznamenala pokusy Severokorejců o realizaci obchodů s materiály a technologiemi využitelnými v severokorejských zbrojních a jaderných programech a snahy o získávání strategických informací politického, společenského a hospodářského charakteru.

Mezi trvalé úkoly zpravodajských služeb KLCDR patří také informační podpora severokorejských státních a obchodních delegací a kontrola aktivit a styků příslušníků severokorejské komunity zdržujících se v ČR. Vedle pracovníků diplomatického zastoupení ji tvoří skupiny dělníků zaměstnaných v několika výrobních společnostech

a vysokoškoláci, kteří u nás studují na základě stipendií poskytnutých českou vládou v rámci programu rozvojové pomoci.

2.4. Extremismus

Bezpečnostní informační služba v roce 2005 nezaznamenala žádné aktivity, které by signalizovaly zvýšené bezpečnostní riziko vyplývající z existence nebo činnosti českých pravicově či levicově extremistických organizací, nebo které by svědčily o radikalizaci těchto skupin, případně o jejich vazbách na teroristické organizace. Ze zjištění BIS dále vyplývá, že ačkoliv subjekty zastávající extrémní politické názory v roce 2005 výrazněji nezměnily náplň své činnosti, došlo k některým méně významným kvalitativním změnám.

Pravicový extremismus

V českém pravicově extremistickém prostředí jsou i nadále patrné dva základní proudy. První tvoří přívrženci krajního nacionalismu, v některých případech tíhnoucí ke konzervativnímu katolicismu. K druhému proudu patří oficiálně neorganizované osoby, různou měrou inklinující k nacionálnímu socialismu, neonacismu a tzv. White power doktríně (dále jen neonacistické hnutí), z nichž převážnou část stále tvoří stoupenci skinheadského hnutí.

Mezi krajně nacionalistickými skupinami byly v roce 2005 aktivní zejména registrovaná občanská sdružení nebo politické strany a hnutí, které v uplynulých letech utlumily nejradikálnější aktivity v zájmu pro veřejnost přijatelnějšího vystupování. I přes nevydařené pokusy z minulých let uspět ve volbách na lokální úrovni nebo ve volbách do Evropského parlamentu se tyto subjekty po vzoru pravicových extremistů v zahraničí postupně etablojí na české politické scéně. Dominantní pozornost věnovaly tyto subjekty přípravám na parlamentní volby v roce 2006, což se mj. projevilo nárůstem počtu demonstrací, veřejných shromáždění, pietních aktů a přednášek zorganizovaných krajně nacionalistickými subjekty.

Přestože se snažily vystupovat jednotně, nebyly schopny bezkonfliktní spolupráce a po pokusech o vytvoření jednotného nacionalistického subjektu došlo kvůli názorovým neshodám a osobním averzím k opětovnému rozdělení krajně nacionalistické scény. Koncem roku 2005 byly aktivní dvě hlavní platformy krajních nacionalistů.

Jedním z témat, na němž se subjekty výrazněji profilují, i nadále zůstává odmítání některých základních lidských práv a svobod pro určité skupiny osob. Při propagaci a

obhajování svých politických programů projevují členové a sympatizanti krajního nacionalismu často v různé míře xenofobii, rasismus, antisemitismus, odpor k liberalismu a sympatie s totalitními ideologiemi.

Přestože krajně nacionalistické subjekty zpravidla deklarovaly odstup od neonacistických či fašistických idejí, je nutno zdůraznit, že i v roce 2005 získala BIS informace, které potvrdily, že celá extrémně pravicová scéna je díky některým společným tématům a osobním kontaktům představitelů obou scén provázaná. Jedním ze společných témat je i antisemitismus a s ním úzce spojený revizionismus, jehož oživení v ČR zaznamenala BIS koncem roku 2005. Projevem revizionistických aktivit byly například demonstrace na podporu trestně stíhaných revizionistů Ernsta Zündela a Davida Irvinga, kterých se vedle neonacistů zúčastnili i příznivci krajně nacionalistické scény. Ve stejné době byly do některých škol rozeslány brožury „Osvětím - fakta versus fikce“ zpochybňující holocaust a spuštěny internetové stránky tzv. Národně vzdělávacího institutu obsahující dokumenty propagující revizionismus a neonacistickou ideologii.

Druhou část extrémně pravicové scény v ČR tvoří příznivci a sympatizanti neonacistického hnutí, kteří většinou vytvářejí neformálně organizované autonomní regionální skupiny. Existenci a působení oficiálních českých poboček mezinárodních neonacistických organizací² BIS v roce 2005 nezaznamenala.

² Přestože se dne 26. března 2005 uskutečnil v Jablonném v Podještědí koncert, který dle zveřejněných pozvánek organizovala česká odnož organizace Blood & Honour, nebyly v posledních letech v ČR zaznamenány žádné reálné aktivity této organizace. Organizátoři uvedeného koncertu pouze využili „dobře znějící“ název, známý i v zahraničí, aby přilákali vyšší počet platících účastníků.

Přestože v roce 2005 v porovnání s rokem 2004 vzrostl počet veřejných akcí s politickým podtextem, které pořádali nebo se jich zúčastnili příznivci neonacistického hnutí, nebyly prozatím zaznamenány snahy neonacistů o vytvoření politického subjektu a o vstup na politickou scénu. Všechny veřejné akce neonacistů, vzhledem ke snaze zachovat si na veřejnosti „dobrou image“ a vystupovat v rámci zákona, byly předem řádně ohlášené na příslušných místních úřadech. Jejich účastníci se chovali disciplinovaně, a proto akce proběhly bez vážnějších narušení veřejného pořádku.

Hlavním těžištěm aktivit neonacistické scény zůstaly i nadále pravicově extremistické akce s hudební produkcí, jejichž počet v roce 2005 oproti roku 2004 mírně poklesl. Kromě dvou větších koncertů s účastí okolo pěti set pravicových extremistů se v průběhu roku 2005 konaly spíše menší akce. Ke snížení počtu účastníků vedlo zejména souběžné organizování více akcí v jednom dni či krátkém časovém úseku,

což byl důsledek konkurenčního boje jednotlivců či skupin, pořádajících tyto akce se záměrem výtěžku. Ke konci roku 2005 BIS zjistila, že v reakci na důslednější postup policie opět při organizování koncertů vzrostla konspirace a docházelo i k úmyslnému šíření dezinformací, což mj. vedlo k neuskutečnění několika plánovaných akcí.

Stejně jako v předchozích letech zaznamenala BIS v roce 2005 i výzvy k ozbrojenému boji, které však nebyly naplněny. Pokračovaly útoky proti antifašisticky zaměřeným levicovým extremistům, ale násilné protisystémové aktivity, svědčící o nárůstu radikálních tendencí v neonacistickém hnutí v ČR, BIS nezaregistrovala.

Levicový extremismus

Dva základní proudy jsou patrné i na české levicově extremistické scéně, avšak jejich aktivisté spolu kvůli přetrvávajícím ideologickým neshodám, na rozdíl od pravicově extremistické scény, nespolupracují. První proud tvoří stoupenci anarchoautonomního hnutí a druhý příznivci skupin vycházejících z ideologie marxismu-leninismu.

Myšlenky anarchoautonomního hnutí v ČR oslovují v posledních letech pouze nepatrný počet osob. Stávající aktivisté jsou navíc relativně pasivní a neschopní oslovit mladou generaci, která by posílila členskou základnu a akceschopnost anarchistických organizací. Přestože je hnutí již několik let v útlumu, o úplné nečinnosti v roce 2005 hovořit nelze.

BIS zaznamenala mírnou aktivizaci a radikalizaci anarchoautonomů v souvislosti s bojem proti ideologickým odpůrcům z extrémně pravicového spektra. A právě monitoring pravicově extremistické scény a konkrétní boj proti jejím aktivistům je tématem, které přispělo k posílení spolupráce mezi zastánci různých proudů anarchoautonomního hnutí při plánování a organizování různých veřejných akcí. Důležitost tohoto tématu pro anarchoautonomy byla jedním z důvodů, proč na rozdíl od minulých let neorganizovali tradiční oslavy na 1. máje, ale pokusili se v tento den neúspěšně narušit demonstraci pravicových extremistů v Brně.

Vedle několika dalších protestních akcí proti pravicovému extremismu organizovaly anarchistické organizace v druhé polovině roku 2005 demonstraci proti konferenci Dny EU a USA. Její účastníci protestovali zejména proti přítomnosti známých zahraničních politických osobností, které jsou známy svou podporou vojenských operací v Iráku. S výjimkou ojedinělých excesů měla akce klidný průběh, takže neohrozila konání konference ani její hosty. V druhé polovině roku se příznivci anarchoautonomní scény účastnili několika demonstrací proti zásahu Policie ČR na CzechTeku 2005.

BIS také registrovala uspořádání několika koncertů, tzv. Antifa benefitů, které byly součástí mezinárodní antifašistické kampaně s názvem Good Night White Pride, která je v ČR zaměřena zejména na podporu vězněných či stíhaných levicových aktivistů. Spolupráce anarchoautonomů s obdobně orientovanými zahraničními subjekty byla v roce 2005 minimální.

V činnosti radikálních marxisticko-leninsky zaměřených skupin BIS v roce 2005 nezaznamenala podstatné změny. Skupiny z této části levicově extremistického spektra považují za svůj cíl odstranění současného uspořádání společnosti a jeho nahrazení společností socialistickou, příp. komunistickou. Většina těchto subjektů

odmítá parlamentní demokracii jako prostředek k získání moci a prosazuje revoluční cestu.

V roce 2005 se členové a sympatizanti marxisticko-leninsky orientovaných skupin průběžně věnovali tradičním aktivitám zaměřeným mj. na propagaci a šíření levicově extremistických myšlenek, zejména prostřednictvím přednášek, vydávání vlastních časopisů, publikování na internetových stránkách a také účastí na veřejných akcích. V druhé polovině roku zaznamenala BIS participaci členů některých skupin na demonstracích svolaných k vyjádření nesouhlasu se zásahem policie proti účastníkům technopárty CzechTek 2005.

Představitelé několika krajně levicových organizací uspořádali v říjnu 2005 druhý ročník národního sociálního fóra pod názvem Revolt fórum, které navázalo na první České sociální fórum (ČSF) z roku 2004. V porovnání s ČSF bylo Revolt fórum akcí méně úspěšnou, neboť změněný název akce, který předem naznačoval silný vliv trockistické skupiny, pravděpodobně odradil od účasti řadu zástupců sociálních hnutí. Průběh Revolt fóra potvrdil, že zastoupení levicově extremistických subjektů na akcích hnutí sociálních fór v ČR je vyšší v porovnání se sociálními fóry v zahraničí, kde převažují spíše neextremistické složky sociálních hnutí. Na rozdíl od sociálních fór v zahraničí, zdůrazňujících lidskoprávní a sociální aspekty, mělo Revolt fórum zcela konkrétní politickou dimenzi, čímž ztratilo nadstranický charakter typický pro sociální fóra.

Některé marxisticko-leninské skupiny v průběhu roku 2005 pokračovaly v upevňování spolupráce s podobně zaměřenými zahraničními skupinami.

2.5. Proliferace a obchod s vojenským materiálem

Nakládání se zbraněmi, vojenským materiálem, výbušninami a položkami dvojího užití

Bezpečnostní informační služba se v roce 2005 zabývala problematikou nešíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů (ZHN) a pozornost věnovala i případům porušování či obcházení povinností vyplývajících z mezistátních smluv a mezinárodních kontrolních režimů (MKR) pro položky dvojího užití a konvenční zbraně. Česká republika v souladu s dlouhodobými požadavky mezinárodního společenství usiluje o zabránění „šíření“ („proliferace“) ZHN a nelegálního nakládání s položkami dvojího užití a konvenčními zbraněmi. Rizika zneužití takových materiálů, technologií či know-how skupinami organizovaného zločinu nebo terorismu patří mezi priority BIS.

Problematika proliferace ZHN a jejich nosičů včetně položek a technologií dvojího užití

Nešíření ZHN se týká jaderných, chemických a biologických (bakteriologických a toxinových) zbraní a jejich nosičů, které jsou zneužitelné jak ve vojenských programech, tak k teroristickým útokům. V roce 2005 byly potenciálně nejrizikovější zejména chemické a biologické látky, jejichž výroba nepředstavovala vysoké finanční a technické nároky.

BIS zaznamenala zájem o obchody zejména s chemickými látkami, které patří mezi kontrolované položky. Spolupráce BIS s Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem zahraničních věcí a Státním úřadem pro jadernou bezpečnost vedla k zamezení nežádoucích vývozů.

Významnou oblastí zájmu BIS byl způsob uplatňování kontrolních mechanismů na vývozy zboží a technologií dvojího užití do rizikových zemí, kterými v uplynulém roce byly zejména Írán, Sýrie a KLDK. Tyto země nadále rozvíjely své raketové programy a programy ZHN, k obchodním aktivitám se zbožím dvojího užití užívaly krycí společnosti a deklarovaly civilní využití požadovaných komodit.

Zástupci společností a oficiálních institucí z Íránu, Sýrie a KLDK, o kterých bylo důvodné předpokládat napojení na subjekty zabývající se programy výzkumu a vývoje ZHN, navštěvovali v roce 2005 ČR. BIS reagovala na konkrétní zájem o řídicí jednotky nebo zařízení pro velmi přesná obrábění.

Další pozornost BIS se zaměřila na problematiku zneužití již použitých strojů a zařízení (tzv. second hand) a posuzování rizik spojených s novými technologiemi. Uplatnění mechanismů národního kontrolního režimu pro nakládání s položkami dvojího užití, technologií a know-how se týkalo i problematiky tzv. společných podniků s českou účastí a se sídlem mimo území ČR. V této souvislosti se BIS zabývala např. vstupem ruského kapitálu do některých českých strojírenských společností.

Rychlá výměna poznatků mezi kompetentními institucemi vedla k zamezení některých dalších netransparentních obchodů s kontrolovanými položkami a lze konstatovat, že v roce 2005 nedošlo k porušení závazků vyplývajících z MKR a českého právního řádu.

Problematika konvenčních zbraní, vojenského materiálu, munice a výbušnin

Mezi priority BIS v roce 2005 patřilo získávání a vyhodnocování informací o dodržování závazků ČR při kontrole nakládání s konvenčními zbraněmi, vojenským materiálem a výbušninami. Hlavním nástrojem národního kontrolního režimu v této

oblasti byl zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, v platném znění, na jehož novelizování se BIS aktivně podílela.

Nedořešená legislativní opatření v oblasti zahraničního obchodu s vojenským materiálem, nakládání s vojenským materiálem na území ČR a nakládání s civilními (průmyslovými) výbušninami, vedla k některým netransparentním obchodním případům. Rizikem byla skutečnost, že u některých dovozů či vývozů zboží existovala možnost deklarace obchodu jako civilního, ale ve skutečnosti se mohlo jednat o obchod s vojenským materiálem. BIS zaznamenala snahu některých exportérů o obcházení kontrolních režimů, avšak spolupráce příslušných státních institucí zabránila realizaci vývozů, které by porušily závazky vyplývající z MKR a tím poškodily dobré jméno ČR.

BIS se průběžně podílela na povolovacím řízení v rámci zahraničního obchodu s vojenským materiálem ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 38/1994 Sb. V roce 2005 disponovaly povolením k zahraničnímu obchodu s vojenským materiálem v ČR 133 právnické osoby. Některé účelové postupy žadatelů o povolení BIS zobecnila při projednávání novely uvedeného zákona.

BIS se v roce 2005 aktivně účastnila i licenčního řízení ke konkrétním obchodům s vojenským materiálem. Cestou Ministerstva vnitra BIS uplatnila připomínky k některým žádostem o vývozní licence. BIS upozorňovala na rizika případného reexportu vojenského materiálu do zemí, které neskýtají dostatečné záruky dalšího neautorizovaného nakládání s konvenčními zbraněmi a výbušninami.

Mezinárodní společenství v roce 2005 uplatňovalo na řadu zemí zbrojní embarga či další sankce podle rezolucí Rady bezpečnosti OSN, EU, OBSE, popř. západoafrického společenství ECOWAS. Rizikovými zeměmi byly v roce 2005 vedle KLDR, Sýrie a Íránu v oblasti dodávek vojenského materiálu, zbraní a střeliva zejména Bělorusko, oblasti Podněstří a Kavkazu, státy jihovýchodní Asie a některé africké země. Z hlediska možných reexportů se jednalo i o Čínu, na kterou EU v roce 2005 dále uplatňovala embargo na vývoz zbraní.

Nevydávat licence doporučila BIS na ty obchody do Iráku, ve kterých vystupoval hlavní nákupčí irácké armády Ziad Tareq Cattan. Důvodem byla Cattanova účast na netransparentních obchodech s vojenským materiálem.

Nedoporučující stanoviska uplatnila BIS k obchodům s vojenským materiálem do Demokratické republiky Kongo a k vývozu pasivního sledovacího systému VERA do Vietnamu.

S ohledem na připravovanou privatizaci se BIS zabývala situací ve společnosti Aero Vodochody, a. s. Důvodem pozornosti BIS byla budoucnost privatizované společnosti

a dodávky podzvukových bitevníků L 159 Alca pro Armádu ČR. V této souvislosti se jednalo také o možné dopady na kooperující společnosti, mj. Technometra Radotín, a. s., Jihlavan, a. s., Letov simulátory, a. s., Mesit přístroje, spol. s r. o., a v neposlední řadě i o spolupráci se státním podnikem LOM Praha, s. p.

V roce 2005 pokračovala v ČR ekologická likvidace nepotřebné armádní munice. Jednalo se o likvidaci významného množství munice všech ráží, kterou pro Ministerstvo obrany nadále smluvně zajišťovaly společnosti pod vedením Poličských strojírén, a. s. V této souvislosti BIS nezaznamenala neplnění zákonných opatření.

2.6. Organizovaný zločin

Organizované skupiny z oblasti Kavkazu

BIS získala informace o aktivitách skupiny organizovaného zločinu z oblasti Kavkazu, která se zaměřuje na integraci do společenských struktur státu, ovládnutí části společenských a politických aktivit a legalizaci zisků z trestné činnosti prostřednictvím prostředků z veřejných či podnikových rozpočtů.

Při rozkrývání kontaktů této skupiny BIS zjistila její úzké napojení na kriminální struktury v Moravskoslezském a Zlínském kraji a na osoby z balkánské, resp. albánské komunity, zabývající se obchodem s drogami.

Skupina udržuje své pozice na trhu s pohledávkami, k čemuž využívá kontakty do nejvyšších politických a společenských kruhů. Novou aktivitou skupiny je obstarávání úvěrů dlužníkům pro splacení závazků prostřednictvím kontaktů v bankovním sektoru.

Skupina nadále disponuje politickými a společenskými styky, které využívá pro realizaci svých zájmů (např. při obstarávání informací o zadlužených společnostech). Skupina také udržuje a zároveň navazuje nové kontakty do oblasti justice, jejichž hlavním účelem je poskytování pomoci vybraným osobám, stíhaným či odsouzeným pro trestnou činnost ve prospěch skupiny. Na základě získaných informací BIS potvrdila poznatky o přístupu arménské skupiny do správních a policejních evidencí prostřednictvím spřízněných osob z řad Policie ČR a zaměstnanců samosprávy.

V ČR působí i další zločinecké organizace kavkazské provenience. Tyto skupiny spolupracují také s Rusy, Ukrajinci, kosovskými Albánci apod. Jsou zapojeny do různých nezákonných činností, jako je vybírání výpalného a další způsoby vydírání, participují na organizování nelegální migrace, legalizaci pobytů, prodeji drog atd.

Aktivity dalších ruskojazyčných skupin organizovaného zločinu

Aktivity ruských a ukrajinských skupin organizovaného zločinu na území naší republiky mají podle informací, které má BIS k dispozici, převážně charakter násilné a majetkové kriminality. Při mapování projevů těchto zločineckých uskupení, označovaných někdy jako brigády („Iršavská“, „Kyjevská“, „Užhorodská“, „Krymská“, „Luhanská“), a jejich představitelů bylo zjištěno, že se zaměřují na vybírání „desátků“ od zahraničních dělníků, vymáhání pohledávek a výpalného, poskytování ochrany, zajišťování povolení k pobytu apod. a údajně i na obchod s drogami a se zbraněmi.

Většina informací získaných o uvedených ruskojazyčných skupinách nespadá do cílových oblastí, na které se BIS zaměřuje. BIS nemá poznatky, že by činnost těchto skupin překračovala rámec násilné kriminality. Jejich aktivity jsou směřovány zejména do oblasti vymáhání pohledávek a výpalného, poskytování ochrany, zajišťování povolení k pobytu apod. a patří do působnosti Policie ČR.

Organizovaná kriminalita Albánců a tureckých Kurdů

BIS získala poznatky o skupině tureckých občanů, která se v minulosti zabývala dovozem a prodejem omamných a psychotropních látek z Turecka do ČR, SRN a Nizozemí.

V rámci obchodu měla být část zboží vyměňována za výbušniny (semtex) pro bývalou Stranu kurdských pracujících (PKK). Část skupiny byla sice v říjnu 2004 zadržena policií, ale podle informací BIS zůstalo na svobodě několik osob, které mohou v uvedeném obchodování pokračovat.

Z důvodu možného napojení na kurdské radikální hnutí věnuje BIS stálou pozornost jak nelegální migraci tureckých občanů do ČR obecně, tak i s ní souvisejícím podezřelým obchodním aktivitám a vazbám některých osob.

Kosovsko-albánské organizované skupiny se podle poznatků BIS zaměřují na obchod s drogami. Výnosy z prodeje drog tyto skupiny často legalizují v kasinech, hernách a barech, které samy provozují. Podle zjištěných informací se na vlastnictví některých kasin podílejí osoby patřící k ruskojazyčnému organizovanému zločinu, což nasvědčuje spolupráci balkánských a ruskojazyčných skupin v oblasti drogové kriminality. Získané informace tohoto charakteru BIS postupuje věcně příslušným orgánům ČR.

Pronikání organizovaného zločinu do státních struktur a samosprávy

Z vlastních poznatků BIS, získaných v průběhu roku 2005, vyplývá, že v posledních letech roste snaha skupin organizovaného zločinu proniknout do státních struktur a samosprávy.

V součinnosti s orgány činnými v trestním řízení BIS potvrdila pokračující pronikání organizovaného zločinu do justice. Z analýzy dostupných informací vyplývá, že existuje několik modelů diskreditace, kompromitování a zastrasování státních zástupců v průběhu trestního řízení, kterými se obžalovaný a jeho „tým“ snaží, aby státní zástupce zmírnil obvinění nebo od případu odstoupil.

BIS také disponuje informacemi o projevech korupce na různých úrovních soudní praxe. Zejména u okresních soudů dochází prostřednictvím finančních úplat soudcům k udělování neoprávněných výhod vězňům, popř. dalším „klientům“. Do tohoto korupčního jednání jsou zapojeni i někteří advokáti a státní zástupci.

Vytváření korupčního prostředí v orgánech činných v trestním řízení ohrožuje chod státu v oblasti vymáhání dodržování práva. Snahy o ovlivňování rozhodování soudů ve prospěch obžalovaných představitelů organizovaného zločinu znesnadňují práci policie a státních zastupitelství, v některých případech dokonce zpochybňují její smysl.

Velmi závažné jsou i snahy skupin navzájem propojených osob působících v samosprávě, advokacii, školství i jinde a disponujících právními znalostmi, kontakty a vlivem v oblasti legislativního procesu. Tyto skupiny (příkladem jsou osoby okolo soudce Berky) se snaží uplatňováním korupce a vytvářením systému vzájemných závazků budovat síť účelových vztahů v justici, policii a politice.

2.7. Nelegální migrace

BIS se v souladu se svou působností, vymezenou zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, zabývá nelegální migrací jako jedním z projevů organizovaného zločinu.

Čečenská migrace

Eskalace násilí na Kavkaze v průběhu roku 2005 je příčinou trvalé migrace z této oblasti. Přes naše území i nadále tranzitují do států západní Evropy velké počty uprchlíků. BIS analýzou údajů o azylové proceduře v zemích sousedících s ČR a s ohledem na směr hlavních migračních tras uprchlíků došla k závěru, že přes naše

území v roce 2005 úspěšně přešlo 3 500 až 4 000 občanů Ruské federace, především Čečenců, to je šestkrát víc než uvádějí statistiky.

Policie v průběhu roku 2005 zadržela několik převaděčských skupin, které se zaměřovaly na migranty z oblasti Kavkazu. Šlo např. o dvě skupiny organizátorů nelegální migrace, které využívaly kontaktů do azylových středisek v Polsku a ČR, odkud převáděly osoby do Rakouska, Francie, SRN, Nizozemí a Belgie. Na úspěšných policejních operacích Geno, Charon a Vacek, při kterých bylo v červnu 2005 zadrženo a obviněno z účasti na zločinném spolčení více než 20 členů těchto skupin, se informační podporou podílela i BIS.

Hlavním rizikem migrace z Kavkazu je podle BIS potenciální přítomnost osob podezřelých ze zapojení do militantních, teroristických a radikálně náboženských uskupení nebo do skupin organizovaného zločinu. V závěru roku získala BIS informace o propojení jednoho z organizátorů nelegální migrace na osobu, která se pokusila modelovat teroristický útok v Praze. Včasným operativním opatřením BIS zabránila pokračování možné přípravy takového útoku.

Čínská a vietnamská nelegální migrace

ČR je z pohledu čínské migrace doposud jen tranzitní zemí. Rostoucí vliv čínských podnikatelských subjektů v ČR, zájem čínských investorů o ČR, ale i existence početné čínské komunity v Maďarsku a v některých balkánských zemích však nasvědčují tomu, že ČR se pro občany Číny stává zajímavým teritoriem.

V roce 2005 Číňané projížděli přes naše území zejména pozemní cestou. Používali k tomu osobní a dodávkové automobily řízené českými občany nebo cizími státními příslušníky, a to zejména ve směru ze Slovenska do SRN. Ke vstupu do ČR Číňané využívali i letiště Praha – Ruzyně. Zadržené osoby se často prokazují falešnými či padělanými dokumenty, přičemž využívají fyzické podobnosti Asiatů. Potvrzuje se, že čínská nelegální migrace - vzhledem k vysoké organizovanosti a "nezávislosti" na integračním vývoji v Evropě - patří k trvalým problémům ČR i řady dalších států.

Zcela jiný charakter má vietnamská nelegální migrace. Vietnamská komunita, která u nás čítá oficiálně kolem 35 tisíc osob, je soustředěna kolem obchodníků provozujících velkoobchodní síť tržnic, popř. vlastní stánkový prodej (a dnes stále častěji i prodej v „kamenných obchodech“). Migrující osoby mají díky této početné komunitě usnadněný nelegální pobyt na českém území a následné překročení státních hranic zejména ve směru do SRN.

BIS se ve spolupráci s Policií ČR a partnerskými zahraničními službami podílí na operacích vedených proti sítím čínských a vietnamských převaděčů. V roce 2005 se

uskutečnilo několik operací a byly zadrženy gangy, které nelegálně převáděly přes české hranice migranty z Ruska, Kazachstánu, Indie, Číny a dalších zemí. Během převaděčských akcí bylo převedeno do sousedních zemí okolo 2 000 osob (zejména Číňanů, Vietnamců a Indů).

K nejvýznamnějším úspěchům BIS v boji proti čínské nelegální migraci patří výsledek spolupráce s partnerskou službou, díky níž bylo zadrženo několik pachatelů ze skupiny čínského padělatele identifikačních dokladů a organizátora nelegální migrace Wu Han Lianga a jeho družky Chu Wen Ping.

Ukrajinská migrace

Mezi migranty, pro které je ČR cílovou zemí, mají nadále dominantní postavení občané Ukrajiny. V současné době na našem území legálně pobývá více než 82 000 občanů ukrajinské národnosti. Mezi žadateli o azyl v ČR tvořili Ukrajinci nejpočetnější skupinu cizinců s téměř tisícem žádostí za rok (25 % všech žádostí podaných v ČR). Ze statistik také vyplývá, že mezi cizinci, kteří v roce 2005 porušili podmínky legálního pobytu na našem území, zaujímají Ukrajinci téměř 70 %. Podle názoru BIS však legální i nelegální migrace Ukrajinců nepředstavuje pro ČR ze zpravodajského hlediska významné bezpečnostní riziko. Ukrajinci ve velké většině představují žádanou pracovní sílu, jejíž pobyt na území je spojen s běžnou kriminalitou.

Nelegální migrace přes letiště Praha – Ruzyně

S každoročním zvyšováním počtu odbavených pasažérů roste i počet nelegálních migrantů, zadržovaných na letišti Praha – Ruzyně.

Mezi migranty jsou vedle osob, které používají neregulární cestovní doklady, i cizinci bez cestovních dokladů, kteří po příletu na ruzyňském letišti následně žádají o azyl v ČR. K jeho nejčastějším žadatelům patřili zejména občané Indie, a to hlavně v průběhu srpna až prosince 2005. Většinou se jednalo o osoby s nižším vzděláním, ale ve skupině byla vždy jedna osoba, která mluvila anglicky a po umístění do přijímacího střediska zajišťovala spojení na kontaktní telefonní čísla v Německu, Francii nebo Itálii. Do těchto zemí se běženci - po přemístění do pobytových azylových středisek - pokoušeli vycestovat.

Uvedený vývoj si vyžádal příslušná opatření ve vízové oblasti. Dne 24. listopadu 2005 vešla v platnost novela vyhlášky MV ČR č. 86/2000 Sb., která zavádí povinnost letištního víza pro občany Indie. V důsledku jejího uplatňování indická migrace přes letiště Ruzyně již v prosinci podstatně klesla.

Podobným způsobem jako Indové cestovali v roce 2005 do ČR také občané Nigérie. Využívali k tomu zejména linku ČSA z Káhiry a pozvání k návštěvě ČR vystavená některými českými firmami.

Třetí rizikovou skupinou migrantů, kteří k nám cestují letecky, jsou někteří občané Turecka. Od počátku roku 2005 bylo téměř každý měsíc zaznamenáno několik případů nelegální migrace Turků přes ČR do SRN. Turci přiletěli zpravidla linkou Istanbul – Praha na pravé cestovní doklady s platným vstupním vízem (zpravidla vydaným zastupitelským úřadem ČR v Ankaře). Po příletu nežádali o azyl, ale pokračovali směrem ke státní hranici se SRN, kterou nelegálně překračovali. Část z nich byla v Německu zadržena a v rámci readmisní dohody vrácena do ČR.

Další aktivity spojené s nelegální migrací

Dlouhodobým negativním jevem je zneužívání azylové procedury nelegálními migranty. Podáním žádosti o azyl u nás na určitou dobu legalizují svůj pobyt, vyhnou se umístění do záchytného zařízení pro cizince a získají čas na přípravu své cesty do další země. V roce 2005 zaznamenala BIS případy nasvědčující zájmu některých subjektů (osob, advokátních kanceláří, občanských sdružení) mít možnost ovlivnit průběh azylové procedury.

K nelegální migraci jsou ve stále větší míře zneužívány neregulérní cestovní doklady. O konkrétních případech jejich zneužití (např. francouzské a španělské pasy) získala BIS řadu poznatků. Tyto případy jsou řešeny ve spolupráci s partnerskými zpravodajskými službami. BIS se také s věcně příslušnými orgány státní zprávy a Policie ČR zabývá problematikou osob či skupin padělatelů, kteří působí na území České republiky.

2.8. Bezpečnost informačních a komunikačních systémů

Prudký rozvoj informačních a komunikačních technologií a jejich vzájemné propojení přináší mnohé změny do fungování společnosti.

Realitou se stávají kriminální průniky do datových sítí, informační boj, kyberterorismus, kyberšpionáž a další podobné aktivity, které mohou mít zásadní vliv na bezpečnost, obranyschopnost, ekonomickou stabilitu i politické zřízení demokratického státu.

Masové používání informačních a telekomunikačních technologií otevírá i prostor pro elektronické útoky cíleně zaměřené na strategické ekonomické zájmy státu. Virtuální svět je navíc i zájmovým - a velmi úrodným - prostorem obchodní a průmyslové špionáže a je volně přístupný profesionálním zpravodajským službám všech zemí.

Aktivity Bezpečnostní informační služby se ve výše zmíněné široké oblasti elektronické komunikace odvíjely od úkolů, vyplývajících z dokumentu „Národní strategie informační bezpečnosti“, který v roce 2005 schválila česká vláda. Základním cílem BIS je snížit míru zranitelnosti elektronických komunikačních systémů a předcházet možným incidentům odhalováním případných útočníků - včetně jejich motivů - a rozkrýváním způsobů a forem počítačového boje. V uplynulém roce BIS také sledovala světový vývoj informačních a komunikačních technologií a ze zorného úhlu možného vzniku dalších nových hrozeb, nových bezpečnostních rizik a zranitelných míst, v předstihu mapovala a analyzovala jejich trendy a očekávané aplikace.

3. Ochrana utajovaných skutečností a bezpečnostní prověrky

V oblasti ochrany utajovaných skutečností plnila BIS úkoly stanovené zákonem 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů.

Při bezpečnostních prověrkách fyzických osob a organizací a při ověřování bezpečnostní způsobilosti fyzických osob BIS úzce spolupracuje s Národním bezpečnostním úřadem (NBÚ), ostatními zpravodajskými službami ČR, orgány státu a organizacemi. V této oblasti také úzce spolupracuje s partnerskými zahraničními službami, s nimiž má BIS usnesením vlády schválenou mezinárodní součinnost.

V roce 2005 se BIS zabývala zejména tzv. opakovanými bezpečnostními prověrkami fyzických osob, doplňujícími žádostmi a šetřeními změnových údajů k již platným bezpečnostním prověrkám organizací a ověřováním bezpečnostní způsobilosti fyzických osob zejména v souvislosti s výkonem citlivé činnosti v oblasti zahraničního obchodu s vojenským materiálem.

V období roku 2005 přijala BIS od NBÚ 293 žádosti o bezpečnostní prověrku osob III. a IV. stupně a 249 takových prověřování ukončila. V rámci bezpečnostního prověřování organizací obdržela BIS od NBÚ 308 žádostí, prověřování ukončila ve 335 případech. V oblasti šetření bezpečnostní způsobilosti osob se jednalo o 1001 žádost NBÚ a BIS ukončila šetření k 793 osobám. Zároveň BIS v rámci bezpečnostních prověrek prováděla na základě žádostí NBÚ šetření ve svých evidencích k 14 837 osobám a 271 organizaci.

4. Podávání zpráv a ukládání úkolů

Ukládání úkolů BIS upravuje § 8 zákona č. 153/1994 Sb. Úkoly zadávané BIS vládou a prezidentem korespondují se stanovenými prioritami činnosti BIS. Většina zadání směřovala do oblastí terorismu, ochrany významných ekonomických zájmů, extremismu a působení skupin organizovaného zločinu.

Kromě přímých zadání plní BIS průběžně úkoly stanovené zákonem (viz kapitola o zpravodajské činnosti). Při zjištěních, která nesnesou odkladu, předává BIS potřebnou informaci orgánu či instituci, která ve své pravomoci může rozhodnout či konat.

Ve sledovaném období předala BIS řadu informací jak prezidentu republiky, tak jednotlivým členům vlády. Ministerstvu vnitra poskytovala BIS také podklady k materiálům určeným pro jednání vlády (např. ke korupci a vnitřní bezpečnosti). Celkem šlo o 556 dokumentů. Další informace BIS zaslala např. Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost nebo Českému báňskému úřadu. Některé zpravodajské informace předávala BIS přímo Policii ČR, Úřadu pro zahraniční styky a informace a Vojenskému zpravodajství (celkem 245 dokumentů). Informace o „zpravodajské situaci na území ČR“ projednával Výbor pro zpravodajskou činnost, pracovní orgán Bezpečnostní rady státu.

Na žádost příslušných orgánů se BIS vyjadřuje k žádostem o udělení státního občanství ČR, vstupního diplomatického víza, trvalého pobytu na území ČR či k žádostem o přiznání postavení uprchlíka. Takových vyjádření zpracovala BIS v loňském roce více než 4 500. V souvislosti s licenčním řízením v rámci zahraničního obchodu s vojenským materiálem se BIS v roce 2005 zabývala více než 1 600 žádostmi.

Při udělování víz BIS spolupracuje s Ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie a s ostatními zpravodajskými službami ČR, přičemž podle usnesení vlády je BIS garantem za všechny zpravodajské služby. V roce 2005 bylo zpracováno 574 101 stanovisko k žádostem o vízum.

5. Spolupráce se zpravodajskými službami ČR a ostatními státními orgány

V roce 2005 BIS pokračovala v úzké spolupráci s ostatními zpravodajskými službami ČR a s Policíí ČR.

Těžištěm vzájemné spolupráce byla i v roce 2005 problematika boje proti mezinárodnímu terorismu. Základním koordinačním prvkem v této oblasti nadále byla Stálá zpravodajská skupina. Bezpečnostní rada státu svým usnesením č. 54 ze dne 6. června 2005 zřídila Společnou zpravodajskou skupinu jako stálý pracovní orgán Výboru pro zpravodajskou činnost. Náplní činnosti Společné zpravodajské skupiny bylo stejně jako v předchozích letech zejména vzájemné porovnávání informací, jejich vyhodnocování a navrhování dalších opatření k účinné eliminaci bezpečnostních rizik plynoucích z aktivní účasti České republiky na akcích spojenců NATO.

Dalšími tématy vzájemné spolupráce byla výměna informací z oblasti působení zpravodajských služeb cizí moci na území ČR, extremismu, organizovaného zločinu, nelegální migrace a ochrany významných ekonomických zájmů ČR.

V rámci „Optimalizace současného bezpečnostního systému ČR“, kterou schválila vláda usnesením č. 1214 ze dne 21. září 2005, se BIS aktivně podílela na realizaci pilotního projektu koordinace činnosti zpravodajských služeb ČR.

6. Spolupráce se zpravodajskými službami cizí moci

Spolupráce BIS se zpravodajskými službami cizí moci se uskutečňuje podle § 10 zákona č. 153/1994 Sb. V loňském roce BIS udržovala kontakty s 86 službami z 54 zemí.

Nejaktivněji probíhala spolupráce se službami sousedních států a se službami členských států NATO. U zemí sousedících s ČR je důvodem logická nutnost efektivně spolupracovat, u ostatních zemí byl podnětem především boj proti terorismu, členství v EU či úsilí o začlenění do mezinárodních struktur.

Hlavními tématy širokých mezinárodních kontaktů byly kromě terorismu šíření zbraní hromadného ničení, obchod s vojenskou technikou a konvenčními zbraněmi, kontrašpionáž a nelegální migrace. V rámci této spolupráce BIS poskytla svým zahraničním partnerům 2 351 zprávu, přijala 4 738 písemností a její zástupci se účastnili 416 osobních jednání.

Obecně lze říci, že spolupráce se zpravodajskými službami cizí moci neustále roste a prohlubuje se. Zřetelný je především nárůst objemu zpráv BIS pro zahraniční služby.

Mnohostranná spolupráce

BIS se od vstupu ČR do NATO aktivně podílí na činnosti Zvláštního výboru NATO, který je poradním orgánem Severoatlantické rady v oblasti civilních bezpečnostních hrozeb. Výbor je tvořen převážně civilními kontrarozvědnými službami, BIS v něm reprezentuje celou zpravodajskou komunitu ČR.

Hlavními úkoly Zvláštního výboru NATO v roce 2005 byly zlepšení komunikace se Severoatlantickou radou a generálním tajemníkem, lepší vzájemná spolupráce mezi výbory a příprava většího zapojení vnějších civilních služeb.

Stálý analytický orgán, který se skládá z civilního a vojenského pilíře, připravuje především krátkodobá taktická vyhodnocení situace. Na jeho činnosti se BIS pravidelně podílí ve spolupráci s ostatními českými službami, jejichž názory jsou zapracovávány do společného národního stanoviska, jehož garantem je právě BIS.

Během roku přijala BIS z NATO 948 zpráv a odeslala 105 příspěvků.

Po 11. září 2001 vytvořily bezpečnostní služby zemí EU zvláštní orgán k boji s terorismem, tzv. Kontrateroristickou skupinu – CTG. Zabývá se zejména spoluprací mezi službami a kooperací s dalšími orgány EU.

BIS se nadále aktivně účastní všech expertních jednání CTG, své podklady zasílá do stálých projektů i do společných analytických zpráv.

BIS odeslala do CTG 64 příspěvky a přijala 588 informací. Oproti předešlému roku se agenda CTG zmnohonásobila.

BIS se rovněž podílí na práci dalších mezinárodních útvarů, např. Středoevropské konference, které koordinují spolupráci bezpečnostních a zpravodajských služeb demokratických států.

7. Vnitřní bezpečnost

V rámci personální bezpečnosti byly zajištěny a prováděny opakované bezpečnostní prověrky příslušníků a zaměstnanců BIS před ukončením platnosti osvědčení a bezpečnostní prověrky uchazečů o přijetí do služebního nebo pracovního poměru.

V oblasti objektové a technické bezpečnosti byla činnost prioritně zaměřena na plnění úkolů při zabezpečení rozvoje a provozu systémů technické ochrany objektů v souvislosti s platnou legislativou. Do činnosti v této oblasti se výrazně promítla potřeba zajištění ochrany utajovaných skutečností v souvislosti s provedenou reorganizací a redislokací některých pracovišť BIS.

V oblasti informačního systému došlo k dalšímu rozvoji a k přechodu na nové informační a komunikační technologie. Tato změna přispěla nejen k efektivnějšímu zpracovávání dat, ale zejména se zvýšila úroveň zabezpečení informačního systému.

V oblasti kryptografické ochrany utajovaných informací byl uveden do rutinního provozu nový komunikační systém s certifikovanými kryptografickými prostředky zajišťujícími ochranu přenášených hlasových a faxových zpráv.

Kontrola v oblasti administrativní bezpečnosti byla zaměřena zejména na úplnost utajovaných písemností BIS, na jejich náležitosti, na přesnost vedení evidenčních záznamů v administrativních pomůckách. Většina nedostatků byla již odstraněna, na opakované nebo podstatné nedostatky bylo upozorněno a zjištění byla postoupena bezpečnostnímu řediteli, aby ve věci rozhodl o dalších opatřeních.

8. Kontrola

8.1. Vnější kontrola

Činnost zpravodajských služeb, tedy i BIS, podléhá podle zákona č. 153/1994 Sb. kontrole vlády a Parlamentu ČR. Vláda také kontroluje plnění uložených úkolů. Ředitel BIS je ze své činnosti odpovědný vládě.

Kontrolní činnost vlády se zaměřuje na všechny oblasti činnosti BIS. Věcnou činnost BIS vláda kontroluje průběžně prostřednictvím předaných výstupů a splněných úkolů. Provozní činnosti kontrolují příslušné státní orgány.

Kontrolní činnost Parlamentu ČR vůči BIS je stanovena zákonem č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, který v § 18 až 21 upravuje kontrolní činnost Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR prostřednictvím k tomuto účelu zřízeného zvláštního kontrolního orgánu (Stálá komise pro kontrolu činnosti Bezpečnostní

informační služby). Zákon přesně stanoví rozsah oprávnění tohoto kontrolního orgánu a povinnosti ředitele BIS vůči němu.

Kontrolní činnost v oblasti hospodaření s rozpočtovými prostředky a svěřeným majetkem v BIS se odvíjí od zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky Ministerstva financí č. 416/2004 Sb., kterou se tento zákon provádí.

Kontrolu dodržování bezpečnosti práce, požární ochrany a hygienickou kontrolu provádějí na základě součinnostní dohody pracovníci Ministerstva vnitra. V roce 2006 bylo provedeno šest kontrol, které nezjistily žádné hrubé závady nebo porušení předpisů.

8.2. Vnitřní kontrola

Činnost interního auditu

Vnitřní finanční kontrolu BIS zajišťuje interní audit. Rozsah působnosti je stanoven v organizačním řádu BIS a vnitřním předpisem ředitele BIS. Právní úprava se odvíjí od zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, a od jeho prováděcí vyhlášky č. 416/2004 Sb. Některé vnitřní finanční kontroly jsou též prováděny odbornými útvary BIS.

V roce 2005 byly provedeny 64 vnitřní finanční kontroly. Bylo prověřováno dodržování interních předpisů BIS, týkajících se např. provádění periodické inventarizace, poskytování účelových prostředků v oblasti výzkumu a vývoje, dohod o hmotné odpovědnosti, závodního stravování, hospodaření se zvláštními finančními prostředky, zúčtování vyplacených záloh za zboží a služby, vedení účetnictví a účetních dokladů v BIS, provozu služebních dopravních prostředků atd.

Plnění opatření k nápravě zjištěných nedostatků sledují kontrolní skupiny na příslušných úsecích.

Kontrola v oblasti utajovaných skutečností

V průběhu roku 2005 proběhly kontroly vybraných objektů a pracovišť zaměřené na prověřování zásad používání technických prostředků, informačních a komunikačních systémů a na dodržování režimových opatření při ochraně utajovaných skutečností. Byl kontrolován způsob projednávání, zpracovávání, přenášení a ukládání utajovaných skutečností. Dále proběhly kontroly výkonu fyzické ochrany objektů a kontroly a revize funkčnosti systémů technické ochrany. Kromě toho bylo kontrolováno hospodaření na úseku materiálně technického zabezpečení.

Byly zřízeny pracovní komise pro zajištění ochrany utajovaných skutečností při skartačním řízení v roce 2005 u těch organizačních útvarů, kde skartační návrhy signalizovaly nedostatky při manipulaci s písemnostmi.

Při průběžných kontrolách, které byly zaměřeny na dodržování bezpečnosti v oblasti informačního systému, nebyly zjištěny žádné závažné bezpečnostní nedostatky.

Činnost odboru inspekce

Odbor inspekce je útvar přímo řízený ředitelem BIS. Při kontrolní činnosti jsou respektovány základní zásady formulované zákonem č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

Činnost odboru inspekce vychází z organizačního řádu BIS, zásady řízení stanoví vnitřní předpis. Hlavní působností odboru inspekce je:

- činnost ve funkci policejního orgánu BIS ve smyslu § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), a to v případech podezření ze spáchání trestného činu příslušníkem BIS;
- činnost při prošetřování případů podezření ze spáchání kázeňských přestupků příslušníky BIS, včetně prošetřování mimořádných událostí;
- prověřování stížností a oznámení příslušníků BIS i subjektů stojících mimo BIS.

Četnost těchto činností (v porovnání s předchozími léty) ukazuje následující tabulka:

Rozlišení věcí :	2000	2001	2002	2003	2004	2005
činnost policejního orgánu BIS	26	16	12	10	7	2
šetření ve věcech přestupkových	97	96	113	110	106	109
šetření ve věcech stížností a oznámení	118	115	79	88	69	49

Činnost inspekce jako policejního orgánu BIS

Přehled o činnosti odboru inspekce ve funkci policejního orgánu BIS v roce 2005 co do charakteru jednotlivých případů a způsobů jejich ukončení podává následující tabulka:

Č. tr.spisu	Právní kvalifikace skutku	Způsob vyřízení
2	zpronevěra dle § 248 odst. 1, 2) tr. zákona	návrh na zahájení trestního stíhání
3	ohrožení utajované skutečnosti dle § 106, pomluvy dle § 206, křivého obvinění dle § 174 zákona č. 140/1961 tr. z.	odloženo dle § 159a odst. 1 a 4

Šetření ve věcech přestupkových

Do této kategorie spadají zejména případy dopravních nehod příslušníků BIS meritorně prošetřované místně příslušnými orgány Policie ČR. Odbor inspekce tato šetření doplňuje o zjištění podstatná pro rozhodnutí ve věci, která policejní útvary nemohou obstarat.

Dále do této kategorie spadají případy mimořádných událostí ve smyslu platných interních norem, případně i jiné věci, u nichž je dáno podezření ze spáchání přestupků příslušníky BIS, a to jak porušením obecně závazných, tak i interních právních norem.

Případy, u nichž je zjištěno podezření ze spáchání přestupku nebo kázeňského přestupku ze strany příslušníka BIS, jsou průběžně postupovány ke kázeňskému řízení podle § 51 – 59 zákona č. 154/1994 Sb.

V průběhu roku 2005 zaznamenal odbor inspekce celkem 75 případů, které byly označeny jako mimořádné události. V porovnání s předchozími léty je patrný trend mírného nárůstu počtu mimořádných událostí. V souhrnu mimořádných událostí mají dominantní postavení události souvisící s dopravou (50 případů), tedy zaviněné i nezaviněné dopravní nehody, poškození automobilů na parkovištích, vloupání do automobilů a krádeže jejich příslušenství, resp. přepravovaných předmětů.

Šetření ve věcech stížností a oznámení

Jde o šetření prováděná podle vládní vyhlášky č. 150/1958 Ú.l., o vyřizování stížností, oznámení a podnětů pracujících (vyhláška pozbyla účinnosti posledním dnem roku 2005). Jedná se tedy o různé podněty a podání, jak příslušníků BIS, tak i osob a institucí stojících mimo BIS. Z celkového počtu 49 podání v roce 2005 připadá 46 (tj. 93,9 %) na oznámení a 3 (tj. 6,1 %) na stížnosti.

V jednom případě stížnosti nebyla BIS příslušným orgánem a stížnost tedy postoupila příslušnému orgánu. Ve dvou zbývajících případech byly stížnosti vyhodnoceny jako neoprávněné.

9. Podmínky pro činnost

9.1. Právní rámec

Činnost, postavení a působnost BIS jako zpravodajské služby demokratického státu jsou upraveny příslušnými zákony: zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších předpisů. Ve své činnosti se BIS dále řídí Ústavou ČR, Listinou základních práv a svobod a ostatními zákony a jinými právními předpisy ČR.

9.2. Rozpočet

Základní rozpočtové objemy příjmů a výdajů kapitoly státního rozpočtu č. 305 – Bezpečnostní informační služba byly schváleny zákonem č. 675/2004 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2005. Výdaje byly stanoveny ve výši 1 177 143 tis. Kč a příjmy ve výši 115 000 tis. Kč.

S ohledem na vývoj konkrétních podmínek hospodaření s rozpočtovými prostředky provedlo během tohoto období ministerstvo financí nutná rozpočtová opatření.

Na základě usnesení vlády České republiky č. 1237 ze dne 8. prosince 2004, o nařízení vlády, kterým se stanoví seznam citlivých činností pro civilní letectví, došlo k navýšení celkových výdajů kapitoly o 8 300 tis. Kč.

V důsledku úhrady služeb zabezpečovaných a poskytovaných dle dohod o spolupráci s ministerstvem vnitra došlo ke snížení výdajů kapitoly o 4 753 tis. Kč a jejich přesunu do kapitoly Ministerstvo vnitra.

Usnesením vlády č. 339 ze dne 23. března 2005 bylo v kapitole BIS vázáno 43 400 tis. Kč na zabezpečení realizace zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Část těchto prostředků ve výši 18 350 tis. Kč byla následně uvolněna usnesením vlády č. 1479 ze dne 16. listopadu 2005 na zabezpečení zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.

Schválený rozpočet příjmů ve výši 115 000 tis. Kč byl naplněn částkou ve výši 137 433 tis. Kč. Rozhodující objem zde jako obvykle tvoří příjmy za pojistné na sociální

zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Index celkových dosažených příjmů ve srovnání s předchozím rokem 2004 činí 113,36 %.

Upravený rozpočet výdajů BIS byl po všech úpravách 1 180 690 tis. Kč. Skutečné čerpání činilo 1 109 913 tis. Kč, což je 94,01 % upraveného rozpočtu. V tomto čerpání jsou zahrnuty také převody do rezervního fondu v roce 2005 v celkovém objemu 35 593 tis. Kč.

Na nedočerpání běžných prostředků mělo rozhodující vliv především nižší čerpání prostředků na platy včetně souvisejících výdajů, zejména povinného pojistného, a to ze dvou příčin. V rozpočtu kapitoly BIS zůstalo vázaných celkem 25 050 tis. Kč na základě usnesení vlády č. 339 a dále se na nižším čerpání platových a souvisejících prostředků podílela nenaplněnost stavů pracovníků Služby.

V souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, došlo k pohybům v rezervním fondu. V roce 2005 bylo z prostředků rezervního fondu převedených v předešlých letech použito 3 148 tis. Kč v kapitálových výdajích a 10 045 tis. Kč v běžných výdajích. Naopak do rezervního fondu bylo následně převedeno 3 005 tis. Kč z kapitálových výdajů a 32 588 tis. Kč z běžných výdajů.

Rozpočtové prostředky v rámci programového financování (ISPROFIN) byly v celkovém souhrnu prakticky celé vyčerpány případně převedeny do rezervního fondu. Byly vynaloženy na systémově určené dotace programu 305 - Pořízení a technická obnova investičního majetku BIS, který byl v roce 2005 ukončen, a programu 205 - Rozvoj a obnova materiálně technické základny BIS. Jednotlivé akce v rámci programového financování kontinuálně navazovaly na investiční akce minulých let při reprodukci majetku Služby.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem celkové rozpočtové hospodaření kapitoly BIS oproti schváleným, resp. upraveným finančním ukazatelům příjmů a výdajů vyjadřuje dobrý vztah ke státnímu rozpočtu a jeho zlepšení bez dalších nároků na něj.

Ke splnění hlavních úkolů bylo třeba udržovat provozuschopnost nezbytné materiálně technické základny zpravodajské služby, včetně jejího nejnútnejšího rozvoje. Bylo nutno zajistit všechny stávající běžné provozní potřeby organizace a reagovat i na nové zvýšené požadavky na bezpečnost s dopadem na většinu výdajových oblastí.

Velká pozornost, stejně jako v předchozích letech, byla i nadále věnována nezbytným potřebám v souvislosti s aplikací zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností, ve znění pozdějších předpisů. Výdaje zde směřují např. k materiálovému zajištění odpovídající objektové bezpečnosti a na prostředky zabezpečující provoz komunikačních systémů a prostředků s cílem na další výrazné posílení informační

bezpečnosti, posílení technických prostředků pro přímý výkon Služby. Zahrnují zabezpečení nutných certifikovaných technických prostředků. Výdaje v této oblasti v příštích letech porostou v důsledku nových požadavků, které na oblast ochrany utajovaných informací klade nový zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

V oblasti výdajů do materiálně technické základny se podařilo v roce 2005 zvrátit nepříznivý trend. Tyto výdaje v absolutních částkách od roku 1997 klesaly s výjimkou účelového posílení zdrojů v rámci zvýšených výdajů na bezpečnost z kapitoly Všeobecná pokladní správa v roce 2002 po částečném zastavení propadu v roce 2001. V roce 2004 byly výdaje v této oblasti nejnižší za posledních deset let a změnu trendu je tak třeba brát pouze jako nutnou podmínku stabilizace. Výsledkem je zaostávání v reakcích na některé změny zejména v komunikačních a informačních technologiích a na změny v jejich využívání. V celé řadě oblastí se z předchozích let nadále projevuje deficit v zabezpečení potřebnými materiálními prostředky z důvodu fyzického i morálního zastarávání. Růst materiálových výdajů v roce 2005 tak prozatím umožnil provádět běžnou obměnu.

V roce 2005 nastoupený trend je třeba v dalším období zachovat také v souvislosti s členstvím České republiky v NATO a v EU, neboť je potřebné přibližovat se k běžným evropským standardům i v činnosti zpravodajských služeb.

Závěrem lze konstatovat, že hospodaření s přidělenými rozpočtovými prostředky státního rozpočtu v průběhu roku 2005 odpovídalo základním potřebám Bezpečnostní informační služby.

Podrobný rozbor plnění rozpočtových příjmů a čerpání rozpočtových výdajů dle jednotlivých seskupení a podseskupení položek je obsažen v závěrečném účtu kapitoly BIS za rok 2005 v rámci kapitolního sešitu předkládaného k projednání Ministerstvu financí a do Výboru pro obranu a bezpečnost Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Plnění rozpočtu kapitoly BIS v letech 2002 až 2005 (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005
Příjmy kapitoly BIS celkem	105 035	111 416	121 232	137 433
Výdaje kapitoly BIS celkem	889 569	926 608	936 851	1 096 720

Z toho :

Kapitálové výdaje celkem 119 722 141 005 122 359 149 330

Běžné výdaje celkem 769 847 785 603 814 492 947 390

Pozn.: v příjmech daného roku nejsou zahrnuty prostředky čerpané z rezervního fondu v daném roce, ve výdajích daného roku jsou zahrnuty prostředky převedené do rezervního fondu v daném roce a nejsou zahrnuty prostředky čerpané z rezervního fondu v daném roce

Tato část Výroční zprávy BIS za rok 2005 (9.2. Rozpočet) se rovněž považuje za „Roční zprávu“ ve smyslu § 21 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 323/2005 Sb., kterou se stanoví obsah roční zprávy.

Roční zpráva je zveřejňována pouze v tomto rozsahu, neboť část právními předpisy požadovaných informací obsahuje utajované informace v působnosti BIS podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, v souladu s nařízením vlády č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací. Tato roční zpráva byla zpracována rovněž s ohledem na zvláštní způsoby vykazování údajů při hospodaření s prostředky státního rozpočtu dle usnesení vlády ČR č. 435/T ze dne 2. května 2001.

Celkové požadované údaje jsou obsaženy ve Zprávě o činnosti BIS a ve Zprávě o závěrečném účtu kapitoly 305 – Bezpečnostní informační služba za rok 2005. Obě tyto zprávy obsahují utajované informace v působnosti BIS a jsou předkládány oprávněným adresátům.